

To cite this article: Rende, R.E. (2020). Evli Erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Tutumlarıyla Çocukken Şiddete Maruz Kalmalarının Kadına Şiddetle İlişkisi. International Journal of Social and Humanities Sciences (IJSHS), 4(3), 79-92

Submitted: October 14, 2020

Accepted: December 07, 2020

EVLİ ERKEKLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET TUTUMLARIYLA ÇOCUKKEN ŞİDDETE MARUZ KALMALARININ KADINA ŞİDDETLE İLİŞKİSİ

Rim Eda Rende¹

ÖZET

Araştırma Mersin ilinde bulunan 294 evli erkek ile yapılmıştır. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği ile İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği kullanılmıştır. Aynı zamanda araştırmacı tarafından oluşturulan Demografik Bilgi Formu ve Davranış Soruları Formu ile katılımcının evliliği hakkında ayrıntılı bilgi elde edilmiştir. Katılımcıların İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği puanlarından hareketle Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği puanları ile Davranış Soruları Formu puanlarının yordanıp yordanmayacağını anlamak üzere çok değişkenli regresyon analizi uygulanmıştır. Sonuçlar kadına yönelik şiddetin, toplumsal cinsiyet rolleri tutum ve çocuklukta yaşanan şiddet varyansının %22.2'sini açıkladığını göstermiştir ($F(2)=42.7, p<0.05$). Bununla birlikte katılımcıların İSKEBE puanları ile Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği puanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki görülmektedir ($r= .47, p<0.05$). Dolayısıyla Kadına yönelik şiddet tutumu arttıkça toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun yükseldiği söylenebilmektedir. Çocuklukta şiddete maruz kalıp kalmamanın kadına yönelik şiddet ile bir ilişkisi olmadığı sonucuna varılmıştır ($r= .01, p>0.05$).

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Kadına Yönelik Şiddet

GİRİŞ

Şiddet, bireyin üzerinde çeşitli olumsuz etkiler bırakan ve çeşitli olumsuz davranışlar doğurmasına sebebiyet veren bir davranış biçimidir (Balcıoğlu ve Kılıç, 2008). Şiddet, dünyanın her yerinde, her çeşidi ile karşımıza çıkmaktadır. Toplumun mutluluğunu, fiziksel ve ruhsal sağlığını, refahını etkilemekte ve Dünya

¹ rimedarende@gmail.com

Sağlık Örgütü'nün (2002) verilerine göre yılda 1.6 milyondan fazla insanın hayatını kaybetmesine sebebiyet vermektedir(Dünya Sağlık Örgütü, 2002). Şiddetin anlaşılabilmesi, zaten var olduğu için farkına varılamaması yahut şiddetin otorite tarafından süregelen bir şekilde yapılması gibi durumlardan ötürü şiddetin kabul görebildiği durumlar söz konusu olabilmektedir.

Bireysel şiddet her toplumun kendi içerisinde çözmeye çalıştığı sosyal bir sorundur. Bireysel şiddetin maruz kaldığı mağdur gruplar arasında özellikle; kadınlar, çocuklar ve yaşlılar yer almaktadır. Günümüzde yaygın olarak karşımıza çıkan bireysel şiddete artık toplumsal olarak çözümler aranmaktadır(Ediz ve Altan, 2017).

Cinsiyet; cinsin farklılığını betimlemek için kullanılan biyolojik bir kavramdır. Farklı kromozomların varlığından kaynaklı meydana gelen cinsiyet türlerini belirtmek adına kullanılır. Bebeklerin cinsiyetlerinin belli olduğu süreden itibaren cinsiyet organlarına göre kadın veya erkek olmak üzere bir cinsiyet verilir ve vücudun biyolojik yapısı tanımlanır. Gerçek, doğuştan ve değiştirilemez farklılıklardır(Dökmen, 2009).

Toplumsal Cinsiyet; kültüre göre değişim gösteren, toplum tarafından oluşturulmuş ve toplumun cinsiyetin üstüne atfettiği isteklerini, beklentilerini tanımlayan bir kavramdır. Her toplumun kendi kültüründe varolan ve süregelen beklentilerinin kadına ve erkeğe göre şekillenmesidir. Bu durum öğrenilir ve çoğu zaman devam ettirilir. Kültürlerin değişimiyle beraber gelişim gösteren örneklerin bulunması da söz konusudur. Toplumsal cinsiyeti açıklayan farklı görüşler bulunmaktadır(Dökmen, 2009). Toplumsal cinsiyet kavramını, sosyal çevre tarafından belirlenen rol ve sorumluluklar olarak tanımlamak mümkündür. Toplumsal olarak erkek egemenliğinin varlığı, toplumda belli başlı dinamikler yaratmaktadır. Bu dinamikler bileşiminde kadına yönelik şiddet kaçınılmaz sonuçlardan biri olmaktadır. Türkiye'de erkeğin kadına şiddet göstermesi yıllar boyu kabul görmüş, namus kavramı ile bütünleştirilmiştir. Bu şiddet yalnızca fiziksel şiddet olarak değil, şiddetin tüm boyutlarıyla kendini belli etmiştir(Başar ve Demirci, 2015).

Cinsiyet ile toplumsal cinsiyet kavramları arasındaki fark oldukça önem arz etmektedir. Maalesef ki Türkçe'de tam anlamıyla bu iki kavramı sorunsuz açıklayan kelimeler bulunamamıştır. Kavramlar ara sıra birbirleri ile karıştırılmakta-

dır. İki kavram anlaşılır bir biçimde açıklanabilse toplumsal süreçler adına yararlı olabilecektir. İngilizce’de sex ve gender olarak adlandırılmıştır. Karışıklık son bulmasa da açıklayıcı terimlerdir(Dökmen, 2009).

Toplumsal cinsiyet rollerini açıklamak adına birçok kuram bulunmaktadır. Bu kuramlardan biri Eagly ve Wood tarafından geliştirilen Sosyal Rol Kuramı’dır. Kadın ile erkeğin davranış ve tutumlarında varolan farklılıkları açıkladıkları bir kuramdır. Kuramda, kadına ve erkeğe hiyerarşik bir yapıda statüler verildiğinden bahsedilmektedir. Verilen bu statüler içerisinde insanlar belli davranışlar sergileyerek sosyal role sahip olmaktadır. Toplum tarafından öğrenilmiş cinsiyet rollerinin devamlılığı adına insanların cinsiyetlerine göre farklı davranışlarda bulunduğunu ve bunun süregeldiğini savunurlar. Bu statü farklılığı davranışları belirlemektedir. Böylece sosyal roller kavramı ortaya çıkmaktadır. Kadın ve erkeğin rollerinin farklılaşması halinde bu sosyal rollerinde değişime uğrayacağı savunulmaktadır. Aslında kadın ve erkeğin birbirlerinden farklı davranacakları eğilimlere sahip olmadıkları fakat sosyalleşme, çevre, kalıpyargılar vb. gibi değişkenler yüzünden davranış ve tutum değişikliği yaşandığı savunulmaktadır(Güldü ve Ersoy, 2008).

Sosyal Rol Kuramı; kadın ve erkeğin biyolojik farklılıklarını yok saymamakla birlikte bunların önem arz ettiğini belirtmektedir. Erkeğin daha kaslı ve kalın olması, doğurganlığın kadına ait olması ve bu süreçte emzirmesi vb. gibi biyolojik farklılıklar, yapılan davranış ve tutumları belli bir sınıfa sokarak toplum içerisinde bir yargı oluşturmuştur. Farklı sosyal rollere bürünen bu iki cinsiyetin de farklı konularda beceri geliştirdiği ve bir döngü halinde bu şekilde ilerlediği savunulmaktadır. Böylece cinsiyetlere göre sıfatlar, işler, düşünce ve tutumlar geliştirilmiş ve kadın ile erkeğin davranışsal farklılıkları meydana gelmiştir(Güldü ve Ersoy, 2008).

Toplumların benimsediği kültürler, kadın ve erkeğin davranış ve tutumlarının nasıl olması gerektiğini belirleyen sosyal yapılar oluşturarak cinsiyet rollerini oluşturmuştur. Fakat kadın ve erkeğe atfedilen bu roller gerekli olan koşullara göre hızla değişmekte ve kendini güncellemektedir. Örneğin geleneksel olarak erkeğin görevi ekonomik düzeni sağlayarak evi geçindirmek, kadının görevi ise çocuklarına bakarak evin temizlik ve yemek ihtiyaçlarını gidermek iken günümüzde şekillenen ekonomik şartlar sebebiyle kadınların iş hayatına atılması sü-

reci başlamıştır. Bu süreçle beraber evin ekonomisi yalnızca erkeğe ait olmaktadır. Böylece zaman içerisinde değişen ve gelişen koşullar toplumsal rollerde değişim göstermiştir. Çalışan kadınlara bakış değişmiş, dışlanmaları azalmış ve hatta desteklenmişlerdir(Günay ve Bener, 2011).

Cinsiyetçilik, bir cinsiyetin diğer cinsiyete nazaran daha üstün olduğunu düşünme, tutum ve davranışları bu düşünce yapısına göre organize etme olarak tanımlanabilir. Cinsiyet kaynaklı biyolojik farklılıkların yanı sıra daha çok toplumsal cinsiyet kalıpları sebebiyle cinsiyetçilik kavramı oluşmaktadır. Glick ve Fiske tarafından geliştirilen Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Kuramı'nın temelinde, erkeğe atfedilen değer yapıları ile kadına atfedilen değer yapılarının 'düşmanca' ve 'korumacı' cinsiyetçiliği beraberinde getireceği yatmaktadır. Böylece ortaya çelişik duygulu cinsiyetçilik kavramı çıkacaktır(Alptekin, 2014).

Düşmanca cinsiyetçilik, erkeğin kendisine toplumsal roller sebebiyle atfedilen gücü kadına yönelik zarar verme amacıyla kullanması ve bu durumu olağan görmesidir. Erkeklerin kadınları bir cinsel obje gibi görmesidir. Kadına psikolojik ve fiziksel verebileceği her türlü zarara karşı, kadınların söz hakkı olmadığını düşünme sürecidir. Korumacı cinsiyetçilik, düşmanca cinsiyetçiliğin tersidir fakat çıkış noktası aynıdır. Toplumsal cinsiyet rollerinin erkeğe atfettiği rollerden kaynaklı erkeğin egemen ve korumacı rolünü üstlenerek bu cinsiyetçi tavrı haklılaştırma yolunda ilerlemektedir. Kadının hassas olduğunu, korunmaya muhtaç olduğunu, tek başlarına bir iş yapamayacaklarını vb. düşünen erkek, korumacı cinsiyetçilik kavramının tanımıdır. Korumacı cinsiyetçilik ile düşmanca cinsiyetçilik; çelişik duygulu cinsiyetçiliği oluşturmaktadır. Toplumsal cinsiyet rolleri, yalnızca olumsuz davranışları cinsiyetler üzerine atfetmemektedir. Olumlu gibi görünen fakat içerisinde kadını aşağı gören tutumların da öğrenilmesini ve zaman içerisinde benimsenmesini sağlamaktadır. Bu kuram erkeğe yüklenen atıflar ile oluşan cinsiyetçilik türünü betimlemiştir(Alptekin, 2014).

Örneğin yapılan bir araştırmada kadınların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde aile içi yaşamı algılama durumlarına bakılmıştır. Ankara'da ikamet eden 575 evli kadınla yapılan bu araştırmada sonuç kadınların cinsiyet rollerine uygun değerlendirme yapmadıkları yönündedir. Özellikle kadınların eğitim düzeyinin yükselmesi, çalışma hayatına katılmaları ve ailedeki bazı fonksiyonların toplumsal kurumlara aktarılması(kreşler, temizlik şirketleri vb.) gibi sebeplerden ötürü

artık bazı çalışmalarda kadınların toplumsal cinsiyet rollerine uygun düşünmemektedir. Bu araştırma kuşaklar arası kalıpyargı farklılıklarını göz önüne sermektedir(Günay ve Bener, 2011).

Kadına yönelik şiddet, Birleşmiş Milletler tarafından(1993) yayımlanan Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirisi'nde "Kadına karşı şiddet, kamusal alanda veya özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar veya acı veren veya verebilecek potansiyelde olan cinsiyete dayanan bir şiddet eylemi veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma" şeklinde tanımlanmıştır. Bu bildirge uluslararası anlamda kadına yönelik şiddeti ayrıntılı bir biçimde ele alan ilk bildirgedir. Aynı bildirgede 'Global anlamda kadın cinayetlerinde %38'inin, cinayeti işleyen kişilerin yakın ilişki partnerleri olduğu görülmektedir. Karşılaştırıldığında, erkek cinayetlerinin sadece %6'sı yakın ilişki halindeki partnerler tarafından işlenmektedir. Romantik ilişki yaşayan çiftlerde cinsel şiddet çoğunlukla erkekler tarafından gerçekleşmektedir.' ifadeleri geçmektedir.

Polis Akademisi Yayınları'na göre ise Türkiye'de öldürülen kadınların %46.1'i ilkokul, %17.9'u ortaokul, %13.4'ü lise, %6.5'i okul çağında olmayan kız çocukları, %6'sı okuma-yazma bilmeyen kadınlar, %5.8'i üniversite mezunu kadınlar, %3.9'u okuma-yazma bilen kadınlar, %0.4'ü yüksek lisans veya doktora mezunu olan kadınlardır. 2016-2018 yıllarında 726'sı polis, 206'sı jandarma kayıtlarına geçen toplam 932 kadın cinayeti işlenmiştir. Cinayet aletlerinin %52.8'inin ateşli silah, %31.9'unun kesici-delici alet, %7'sinin boğma, %3.9'unun bedensel güç kullanımı olduğuna dair veriler sunulmuştur(Taştan ve Yıldız, 2019).

Kadına yönelik şiddet türleri beş ana başlıkta toplanabilmektedir. Bu ana başlıklar fiziksel şiddet, duygusal şiddet, sözel şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet olarak sıralanabilir. Bu şiddetin nedenleri farklı boyutlarda incelenebilmektedir. Örneğin barbie bebeklere ilişkin beş yaşındaki çocuklarla yapılan bir çalışmada cinsiyetçi düşünme sürecinin başlangıcının çocukluğa dayandığı gözlemlenmiştir. Gelişim sürecinde öğrenilen kalıp düşünceler ile davranışlar yaş ve gelişime bağlı olarak kendisini gösterebilmektedir. Cinsiyetçilik kavramları sosyalleşme sürecinde öğrenilmekte ve bu durum cinsiyetçiliğin nesilden nesile sürdürülmesine zemin hazırlamaktadır(Ördek İnceoğlu ve Aktaş Arnas, 2017).

Kadına yönelik şiddetin türü her toplumda, topluma özgü kültüre göre değişiklik göstermektedir. Kadına yönelik şiddetin temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği, toplumsal kalıpyargılardan ötürü süregelen kadın ve erkek arasındaki güç eşitsizliği, toplumsal roller ve toplum baskısı yatmaktadır. Toplum tarafından kabul gören davranış ve tutumlar bu yüzden yanlış olsa da devamlılığını korumaktadır(Bükecik ve Özkan, 2018).

MATERYAL ve YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme ve veri toplama araçlarıyla toplanan verilerin değerlendirilmesinde kullanılan istatistiksel yöntemler üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma evli erkeklerin toplumsal cinsiyet rolleri tutumları ile çocuklukta şiddete maruz kalıp kalmama durumlarının kadına yönelik şiddet ile ilişkisini yormamaktadır. Araştırmada çoklu regresyon analizi uygulanmıştır.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örneklemini farklı illerde bulunan 294 evli erkek oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması 39, evli oldukları yıl ortalaması ise 13 yıldır.

1. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

1.1. Demografik Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından hazırlanan ve katılımcı ile ilgili bilgi edinmek amacıyla hazırlanmış olan bir formdur. Formda evlenme şekli, çocuk sayısı, yaş, sosyoekonomik durum gibi 8 adet soru bulunmaktadır.

1.2. Davranış Soruları Formu: Araştırmacı tarafından hazırlanan ve katılımcının şiddete yönelik kendi davranışlarını veya maruz kaldığı davranışları öğrenmek amacıyla oluşturulan 11 soruluk soru formudur. Soruların cevapları davranış sıklığını ele alabilmek adına 0(hiçbir zaman)-3(3 ve daha fazla) aralığında alınmıştır.

1.3. Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği: Üniversite öğrenimi gören öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla 2008 yılında Zeyneloğlu tarafından geliştirilmiştir. Toplam 38 maddeden oluşan Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği 0-5 arası puanlanmaktadır. Ölçek, öğrenciler toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutum cümlelerine; tamamen katılıyorsa “5” puan, katılıyorsa “4” puan, kararsızsa “3” puan, katılmıyorsa “2” puan, kesinlikle katılmıyorsa “1” puan alacak şekilde puanlandırılmıştır. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutum cümleleri ise; yukarıda belirtilen puanlamanın tam tersi olarak, öğrenciler tamamen katılıyorsa “1” puan, katılıyorsa “2” puan, kararsızsa “3” puan, katılmıyorsa “4” puan, kesinlikle katılmıyorsa “5” puan alacak şekilde puanlandırılmıştır. Bu puanlama şekli ile ölçekten alınabilecek en yüksek puan 190; en düşük puan ise, 38 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan en yüksek değer öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutuma sahip olduğunu, en düşük değer ise öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeğinin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı 38 madde için “0.92” olarak bulunmuştur. Bu sonuç, ölçek maddelerinin birbiriyle yüksek iç tutarlılığa ve yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Zeyneloğlu & Terzioğlu, 2011)

1.4. İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği: Kanbay ve arkadaşları tarafından 2017 yılında geliştirilen İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği, 30 maddeden oluşmaktadır. 5’li Likert tipli ölçek 1(tamamen katılıyorum)-5(hiç katılmıyorum) arasında puanlanmaktadır. Ölçek hem adlandırılabilen hem de toplanabilen iki faktörden oluşmaktadır. Bedene yönelik tutumlar ve kimliğe yönelik tutumlar alt boyutlarından oluşmaktadır. Yapılan sıralamaya göre birinci faktör olan ‘bedene yönelik tutumlar alt boyutu’ 16 maddedir (3, 4, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30. maddeler). İkinci faktör olan ‘kimliğe yönelik tutumlar alt boyutu’ 14 maddedir (1, 2, 5, 6, 7, 11, 13, 18, 19, 21, 23, 24, 27 ve 29. maddeler). 5 ve 24. maddeler ters maddelerdir. Puanın yüksek olması kadına yönelik şiddet tutumunun yüksek olduğunu, puanın düşük olması kadına yönelik şiddet tutumunun düşük olduğunu göstermektedir. Bedene yönelik tutumlar alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 16, en yüksek puan 80’dir.

Kimliğe yönelik tutumlar alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 14, en yüksek puan 70'tir. Ölçekten genelinden alınabilecek en düşük puan 30, en yüksek puan 150'dir(Kanbay ve ark. , 2017).

Veri Çözümleme Teknikleri

Verilerin analizi "IBM SPSS Statistics 20" paket programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan katılımcıların İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği puanları ile alt boyutlarının puanları, Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği puanları ve Davranış Soru Formu ile çok değişkenli regresyon analizi uygulanmıştır.

BULGULAR

Evli erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının ve çocukluk döneminde şiddete maruz kalıp kalmamalarının, kadına yönelik şiddetle ilişkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Bu bölümde katılımcılar ile ilgili detaylı bilgilere, araştırmanın hipotezine ve alt problemlerine dair araştırma bulgularına yer verilmiştir.

Katılımcıların İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği puanlarından hareketle Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği(TCRTÖ) puanları ile Davranış Soruları Formu puanlarının yordanıp yordanmayacağını anlamak üzere çok değişkenli regresyon analizi uygulanmıştır. Sonuçlar kadına yönelik şiddetin, toplumsal cinsiyet rolleri tutum ve çocuklukta yaşanan şiddet varyansının %22.2'sini açıkladığını göstermiştir($F(2)=42.7, p<0.05$). Bununla birlikte katılımcıların İSKEBE puanları ile Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum puanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki görülmektedir($r= .47, p<0.05$). Dolayısıyla Kadına yönelik şiddet tutumu arttıkça toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun yükseldiği söylenebilmektedir. Çocuklukta şiddete maruz kalıp kalmamanın kadına yönelik şiddet ile bir ilişkisi olmadığı sonucuna varılmıştır($r= .01, p>0.05$). Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

Bağımsız Değişkenler	Standartlandırılmış Regresyon β	t	p
TCRTÖ	.47	8.8	.00
Davranış Soruları	.01	.34	.73

İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği'nin iki alt boyutlarıyla ayrı ayrı yapılan çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Kimliğe yönelik şiddet tutumu alt boyutu ile bedene yönelik şiddet tutumu alt boyutlarında çıkan sonuç genel ölçek analizi ile paraleldir. Tablo 2'de kimliğe yönelik şiddet tutum alt boyutu ve tablo 3'te bedene yönelik şiddet tutum alt boyutu verileri sunulmuştur.

Tablo 2

Bağımsız Değişkenler	Standartlandırılmış Regresyon β	t	p
TCRTÖ	.39	7.2	.00
Davranış Soruları	.06	1.1	.24

Kimliğe yönelik şiddetin, toplumsal cinsiyet rolleri tutum ve çocuklukta yaşanan şiddet varyansının %16.9'unu açıkladığını göstermiştir ($F(2)=30.8, p<0.05$). Aynı zamanda katılımcıların İSKEBE puanları ile Toplumsal Cinsiyet Roller puanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki görülmektedir ($r= .39, p<0.05$). Dolayısıyla kimliğe yönelik şiddet tutumu arttıkça toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun yükseldiği söylenebilmektedir. Çocuklukta şiddete maruz kalıp kalmamanın kimliğe yönelik şiddet ile bir ilişkisi olmadığının sonucuna varılmıştır ($r= .06, p>0.05$).

Tablo 3

Bağımsız Değişkenler	Standartlandırılmış Regresyon β	t	p
TCRTÖ	.42	7.7	.00
Davranış Soruları	.04	.81	.41

Bedene yönelik şiddetin, toplumsal cinsiyet rolleri tutum ve çocuklukta yaşanan şiddet varyansının %17'sini açıkladığını göstermiştir ($F(2)=30.9$, $p<0.05$). Aynı zamanda katılımcıların İSKEBE puanları ile Toplumsal Cinsiyet Rollerini puanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki görülmektedir ($r= .42$, $p<0.05$). Dolayısıyla bedene yönelik şiddet tutumu arttıkça toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun yükseldiği söylenebilmektedir. Çocuklukta şiddete maruz kalıp kalmamanın kimliğe yönelik şiddet ile bir ilişkisi olmadığı sonucuna varılmıştır ($r= .04$, $p>0.05$).

Araştırmanın Alt Problemleri

Katılımcıların kadına yönelik şiddet tutumlarıyla evlenme şekillerinin, çocuk sayılarının, eğitim seviyelerinin ve sosyoekonomik düzeylerinin bir ilişkisi olup olmadığını anlamak amacıyla çok değişkenli regresyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda varyansın yapılan analizin %15.1'ini açıkladığı saptanmıştır. Analiz sonucu tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

Bağımsız Değişkenler	Standartlandırılmış Regresyon β	t	p
Evlenme Şekli	-.104	-1.70	.08
Çocuk Sayısı	.167	2.54	.01
Eğitim Düzeyi	-.142	-2.04	.04
SED	-.156	-2.68	.008

Analiz sonucuna göre kadına yönelik şiddet tutumuyla evlenme şekli arasında bir ilişki bulunamamıştır ($r=.104$, $p>0.05$). Kadına yönelik şiddet tutumu ile çocuk sayısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=.167$, $p<0.05$). Bu bulgu sonucunda kadına yönelik şiddet tutumu yüksek olan evli erkeklerin çocuk sayısının fazla olduğu söylenebilmektedir. Kadına yönelik şiddet tutumuyla eğitim düzeyi arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-.142$, $p>0.05$). Bu bulgu, kadına yönelik şiddet tutumu yüksek olan evli erkeklerin eğitim düzeyi düşüktür yahut kadına yönelik şiddet tutumu düşük olan evli erkeklerin eğitim düzeyi yüksektir sonucunu beraberinde getirmektedir. Sonucu paralel olan başka bir bulgu ise kadına yönelik şiddet tutumu ile sosyoekonomik düzey arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=-.156$, $p<0.05$). Bu bulgu da, kadına yönelik şiddet tutumu yüksek olan evli erkeklerin sosyoekonomik düzeyi düşük yahut kadına yönelik şiddet tutumu düşük olan evli erkeklerin sosyoekonomik düzeyi yüksektir sonucunu beraberinde getirmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

294 evli erkek ile yapılan araştırmada evli erkeklerin kadına yönelik şiddet tutumlarının toplumsal cinsiyet rolleri tutumları ve çocuklukta yaşanan şiddet ile ilişkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırmada çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Kadına yönelik şiddet tutumu ile toplumsal cinsiyet rolleri tutumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu araştırmada saptanan bulgulardan biridir. Beklenen yönde ilerleyen bu bulgu içerisine çocukluk dönemi yaşanan şiddet olgusu eklendiği zaman sonuç beklenen yönde olmamıştır. Kadına yönelik şiddet tutumu ile çocuklukta yaşanan şiddet arasında anlamlı bir ilişki bu araştırma içerisinde saptanamamıştır.

Şiddet davranışı her dönemde oldukça ağır sonuçları olan travmatik bir olgudur. Çocukluk çağı travmalar genellikle üstü örtülü olarak beklenmektedirler. Aile içerisinde kapalı olarak kalmakta ve bu süreç travmanın boyutunu değişimleyebilmektedir. Çocukluk çağında şiddete maruz kalmak kişiliğin oluşmasında oldukça önem taşımaktadır. Şiddete uğrayan çocuk dünyayı güvenilmez bir yer olarak tanımlamakta ve hayatının devamına bu tanım ile devam etmektedir. Geçmiş deneyimlerimiz bugünü, geleceği, vereceğimiz kararları etkilemektedir. Şiddet

bir kısır döngü şeklinde öğrenilmekte ve şiddete uğrayan kişi şiddeti uygulayan kişi haline dönüşebilmektedir(Güleç ve ark. ,2012). Bu süreçlerden ötürü araştırma hipotezinin çocukluk çağı şiddete maruz kalıp kalmama süreci önem arz etmekteydi. Bulgular kadına yönelik şiddet ile çocukluk çağı yaşanan şiddet arasında anlamlı bir ilişki olmadığı yönündedir. Bunun sebebi çocukluk çağı yaşantıları araştırmada Davranış Soruları Anketi ile toplanmıştı ancak anket yeterli olmaması gibi etkenler olabilir. Aynı zamanda travmaları kişiler herkesle kolay bir şekilde paylaşamayabilmektedir. Kişinin bilişsel yapıları, süreci nasıl değerlendirdiği gibi değişkenler önem arz etmektedir(Güleç ve ark., 2012). Katılımcıların bu yüzden sorulara samimi yanıtlar vermemiş olmaları ihtimal dahilindedir. Kadına yönelik şiddet tutumunun evli erkeklerin evlenme şekli ile bir ilişkisi olmadığı yönünde bir sonuç bulunmaktadır. Evlenme şekli kültür ile ilişkili bir değişkendir. 294 katılımcı ile gerçekleştirilen araştırmada 87 katılımcı tanışmadan görücü usulü, 3 kişi önceden tanışarak görücü usulü, 204 kişi ise arkadaşlık ederek tanıştıklarını belirtmişlerdir. 3 düzey olarak aldığımız değişkenimizde katılımcıların cevapları homojen dağılmaması sonucu etkilemektedir. Katılımcıların eğitim seviyesi ile sosyoekonomik düzeyleri ile kadına yönelik şiddet tutumları arasında negatif yönce anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bulgular kısmen literatürle paraleldir.

Katılımcıların her değişken düzeyinde eşit olarak dağılmaması araştırmanın kısıtlılıklarındandır. Aynı zamanda çocukluk çağında yaşanan şiddeti ölçmek adına bir ölçek kullanılmamış olması hipotezin yanlışlanmasına sebebiyet vermiş olabilmektedir. Bu sürecin daha sağlıklı ilerlemesi adına bir sonraki araştırmalarda ölçek kullanımı önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Alptekin, D. (2014). Çelişik duygularda toplumsal cinsiyet ayrımcılığı sorgusu: üniversite gençliğinin cinsiyet algısına dair bir araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 32(1), 203-211.

Balcıoğlu, İ. ve Kılıç, Ö.(2008). Şiddet bir iletişim biçimi midir. Dirim Tıp Gazetesi,83,93-97.

Başar, F. ve Demirci, N.(2015). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet. KASHED, 2(1), 41-52.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu (1993). Kadınlara Karşı Şiddetin Tasfiye Edilmesine Dair Bildirisi.

Bükecik, E. ve Özkan, B.(2018). Kadına yönelik şiddet: toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığına etkisi. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,3(2),33-37.

Dökmen Z (2009) Toplumsal Cinsiyet. İstanbul: Remzi Kitabevi

Dünya Sağlık Örgütü(2002). Kadına Yönelik Şiddet: Romantik İlişki Partneri ve Kadına Yönelik Cinsel Şiddet Bildirisi.

Ediz, A. ve Altan, Ş.(2017). Türkiye’de kadına yönelik şiddet üzerine bir alan araştırması. TBB Dergisi Özel Sayısı,4(2),397-410.

Güldü, Ö. ve Ersoy, M. (2008). Toplumsal Cinsiyet Roller ve Siyasal Tutumlar : Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 64-3.

Güleç, H. ve ark.(2012). Bir kısır döngü olarak şiddet. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi, 4(1), 112-137.

Günay, G. ve Bener, Ö.(2011). Kadınların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde aile içi yaşamı algılama biçimleri. TSA, 15(3), 157-171.

Kanbay, Y. ve ark.(2017). İSKEBE kadına yönelik şiddet tutum ölçeği geliştirme çalışması. Anatolian Journal of Psychiatry, 18(5), 453-459.

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı(2015). Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması Bildirisi.

Ördek İnceoğlu, S. ve Aktaş Arnas, Y.(2017). Barbie kültürünün toplumsal cinsiyet bağlamında çocuk oyunlarına yansımaları. International Journal of Human Sciences, 14(4), 3239-3249.

Zeyneloğlu, S. ve Terzioğlu, F. (2011). Ankara’da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. Yayımlanmış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

